

Znečištění navzdory

Ač se to nezdá, v pohornické krajině je stále rušno. Burácení těžké techniky ale vystřídaly jiné zvuky a ruchy. Zní zde opět hlas života. A tak, budeme-li chtít, můžeme se zaposlouchat například do šelestění vzácných vážek, kterým se na zdejším území opravdu daří. Dokonce jim prospívá i skutečnost, že místní voda je zde často tmavá, téměř černá. Zjistilo se, že toto znečištění brání přemnožení planktonních řas a následnému nedostatku kyslíku v důsledku jejich rozkladu – tedy nežádoucím procesům typickým pro české hospodářské rybníky. Dalším kladem je nízké organické znečištění vod v důsledku absence intenzivně obhospodařovaných zemědělských ploch a soustředěné bytové zástavby.

Ráj i útočiště ohrožených

Ač jsou zde díky výskytu uhlí prvohory či druhohory stále přítomny, my sami v pravěku a starších dobách nežijeme. A tak jsou pradávnu minulostí doby, kdy kolem obřích přesliček prolétávaly vážky s téměř metrovým rozpětím křídel. Přírodní koloběh se však postaral o to, že se do této krajiny vrací jejich menší příbuzní. Relativně stabilní podmínky antropogenně vytvořených vodních biotopů, jejichž vznik úzce souvisí právě s dobýváním černého uhlí, přilákaly nejen vzácné vážky jasnosvrnné a široké, ale i druhy další. Celkem bylo na vodních plochách Karvinska zjištěno 50 druhů vážek, což představuje asi 70 % druhů žijících v ČR! Dalším neopomenutelným faktem je, že například vážka jasnosvrnná patří mezi druhy „naturové“. Jedná se tedy o celoevropsky přísně chráněný druh a její přítomnost v pohornické krajině tak jen znovu potvrzuje ekologický význam celého tohoto území.

**VÝSKYT
OHROŽENÝCH VÁŽEK
NA DŮLNÍCH ODKALIŠTÍCH A POKLESOVÝCH
KOTLINÁCH POHORNICKÉHO KARVINSKA**

„Pro vybraná důlní odkaliště je vhodné zabránit intenzifikaci rybochovných aktivit, potlačit plošné zarůstání rákosin a zamezit jejich dalšímu hospodářskému využití a zaústění odpadních vod.“

Doc. RNDr.

Aleš Dolný

Ph.D.

Diamant mezi vážkami

Co do vzácnosti zde jednoznačně největší pozornost poutá vážka plavá, která byla až donedávna považována za druh u nás vyhynulý či neznámý. Do jejího objevení v pohornické krajině totiž existoval pouze jeden historický údaj o jejím výskytu na území celé České republiky. Ten navíc pocházel z roku 1913 a týkal se jen jediného exempláře odchyceného někde na Moravě, tedy bez bližší lokalizace. S tímto druhem se můžeme v poměrně vysoké početnosti setkat poblíž důlních odkališť Mokroš a Pilňok v katastrálním území Karviná-Doly. Je vysoce pravděpodobné, že se jedná o nejpočetnější populaci vážky plavé u nás!

Kouzlo křehké stability

Udržet dosavadní stabilitu vodních biotopů může být vcelku komplikované. Třeba už jen proto, že lokality výskytu uvedených druhů nepatří mezi zvláště chráněná území a v blízké budoucnosti zřejmě ani chráněná nebudou. Velmi důležitý proto bude zodpovědný přístup k celkové přeměně a managementu pohornické krajiny. V průběhu posledních let jsme mohli být svědky určitých pozitivních změn v plánování, kdy už nejsou téměř výhradními rekultivačními cíli les či ostatní zeleň, ale také i mokřady a vodní plochy. Nezbývá než říct, že je to dobrá zpráva nejen pro vážky, ale i další živočichy.

